СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН ЕРӨӨ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТОЛГОЙТ-1 ОРДЫН 2026 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Ерөнхий мэдээлэл

«Чамин алт» ХХК нь Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын нутагт орших Толгойт-1 алтны шороон ордын MV-012469 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийг АМГТХЭГ-ын 2008 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдөр шилжүүлэн авсан. Тусгай зөвшөөрлийн талбай БОННҮ (2022) боловсруулах үед 41.11 га байсан бөгөөд 2024 оны 5 дугаар сарын 21-ны өдрийн 10/2286 шийдвэрээр 25.0 га болж багассан тул энэхүү БОМТ-д шинэчилсэн 102 цэгийн солбицлыг (Хүснэгт 1) ашиглав.

Төслийн байгаль орчны нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээг БОАЖЯ 2020 оны 04 дүгээр сарын 10-ны өдрийн №13/2408 дүгнэлтээр, нарийвчилсан үнэлгээг (БОННҮ) «Ашид-Ананда» ХХК 2022 онд боловсруулж батлуулсан. Энэхүү 2026 оны БОМТ нь БОННҮ-ний 8-р бүлэг, түүний хавсралт «2022–2026 оны БОМТ»-ний 2026 оны хэсгийг хэрэгжүүлэх зорилготой.

Төслийн нэр :	• *Толгойтын хөндийн Толгойт-1 алтны шороон ордыг ил уурхайн аргаар ашиглах төсөл*
Төсөл хэрэгжүүлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр:	• *“ЧАМИН АЛТ”ХХК* - *Улсын бүртгэлийн дугаар : 9019043029* - *Регистрийн дугаар : 5231337*
Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг:	• *Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 11-р хороо, 7-р хороолол, Ногоон нуур, Шинэ Улаанбаатар хотхон 1004-37 тоот* - *Утас: 976-98885188. 85855188* - *Цахим хаяг: chaminalt98@gmail.com*
Төслийн зорилго :	• *Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын нутагт орших Толгойт-1 MV-012469 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайд хамаарах бодитой В зэргийн геологийн нөөц хими цэврээр 79.0кг алтны нөөцөд тулгуурлан уг ордыг ашиглах төсөл боловсруулан ордыг аж ахуйн эргэлтэнд оруулж улс орны төсөвт өөрийн хувь нэмрээ оруулах ажлын байр бий болгох уул уурхайн салбарыг хөгжүүлэх зэрэгт оршино.*
Төсөл хэрэгжих үе шат	• *2022-2026 он*

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН ЕРӨӨ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТОЛГОЙТ-1 ОРДЫН 2026 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн байршил

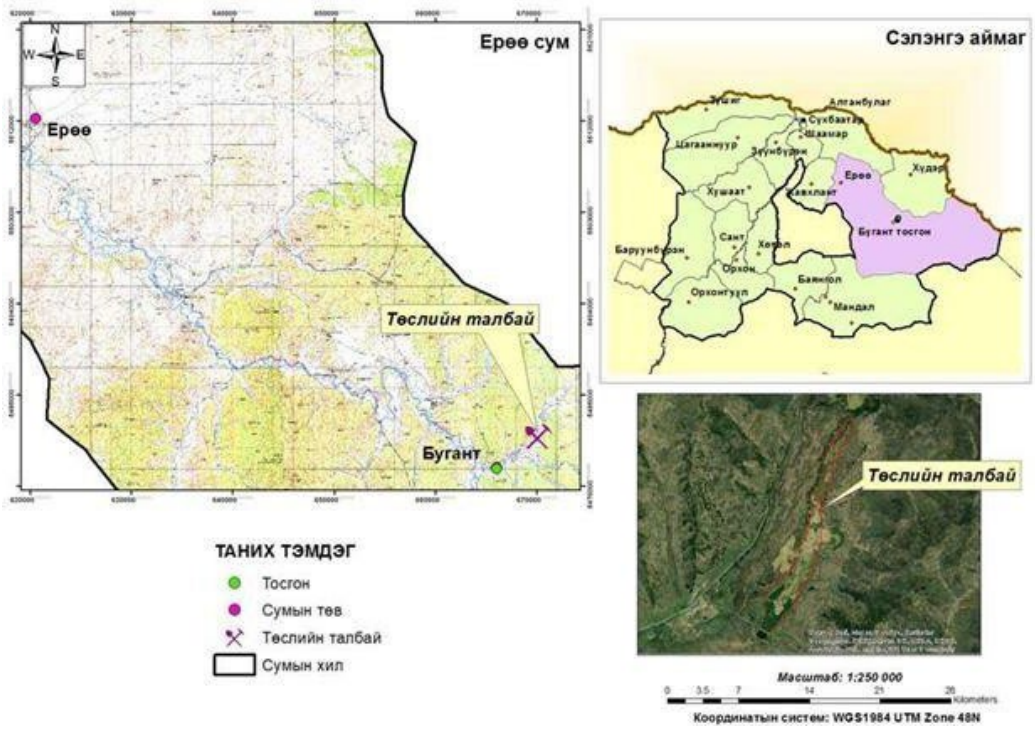
Толгойтын хөндийн Толгойт-1 алтны шороон орд нь Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын нутагт байрлах бөгөөд Улаанбаатар хотоос 450 км-т, Дархан хотоос 200 км-т, Бугант тосгоноос зүүн хойд зүгт 5 км зайд Толгойт, Сангийн гол, Шавартын голын уулзвараас баруун урагш 2 км-т оршино.

- Талбайн байр зүйн зургийн хавтгай : M-48-95
- Талбайн хэмжээ : 25 га
- Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар : MV-012469

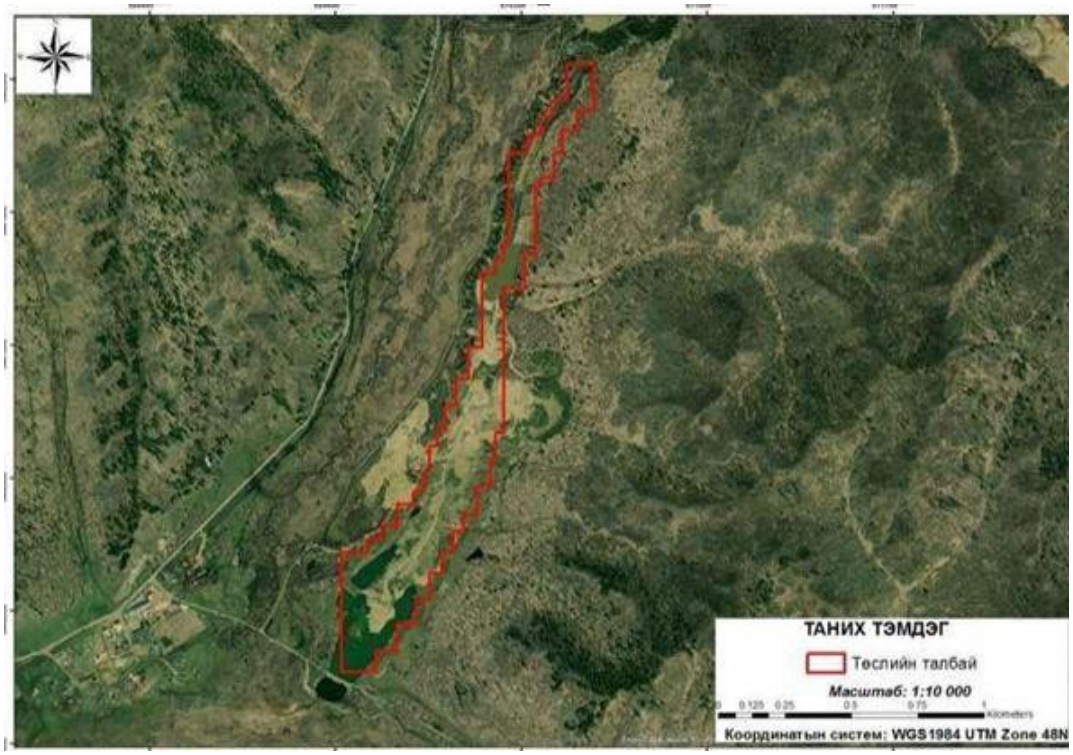
Хүснэгт 1. Талбайн булангийн цэгүүдийн солиболцол

MV-012469 Толгойт-1					
№	Уртраг	Өргөрөг	№	Уртраг	Өргөрөг
1	107° 21' 15.41"	49° 28' 1.91"	52	107° 20' 30.3"	49° 27' 1.7"
2	107° 21' 10.45"	49° 28' 1.91"	53	107° 20' 30.3"	49° 27' 2.3"
3	107° 21' 10.23"	49° 27' 57.52"	54	107° 20' 31.33"	49° 27' 2.3"
4	107° 21' 7.25"	49° 27' 57.59"	55	107° 20' 31.33"	49° 27' 2.91"
5	107° 21' 7.17"	49° 27' 55.64"	56	107° 20' 32.4"	49° 27' 2.91"
6	107° 21' 5.19"	49° 27' 55.68"	57	107° 20' 32.4"	49° 27' 3.52"
7	107° 21' 5.08"	49° 27' 53.43"	58	107° 20' 33.4"	49° 27' 3.52"
8	107° 21' 2.6"	49° 27' 53.47"	59	107° 20' 33.4"	49° 27' 4.12"
9	107° 21' 2.49"	49° 27' 51.22"	60	107° 20' 34.42"	49° 27' 4.12"
10	107° 20' 59.01"	49° 27' 51.29"	61	107° 20' 34.42"	49° 27' 4.73"
11	107° 20' 58.49"	49° 27' 40.29"	62	107° 20' 35.46"	49° 27' 4.73"
12	107° 20' 57.5"	49° 27' 40.3"	63	107° 20' 35.46"	49° 27' 5.34"
13	107° 20' 57.39"	49° 27' 38.37"	64	107° 20' 36.46"	49° 27' 5.34"
14	107° 20' 55.92"	49° 27' 38.39"	65	107° 20' 36.5"	49° 27' 5.94"
15	107° 20' 55.84"	49° 27' 36.77"	66	107° 20' 38"	49° 27' 6.57"
16	107° 20' 53.35"	49° 27' 36.83"	67	107° 20' 38.53"	49° 27' 7.18"
17	107° 20' 52.93"	49° 27' 27.78"	68	107° 20' 39.5"	49° 27' 7.18"
18	107° 20' 50.43"	49° 27' 27.82"	69	107° 20' 39.5"	49° 27' 7.79"
19	107° 20' 50.25"	49° 27' 23.95"	70	107° 20' 40.55"	49° 27' 7.79"
20	107° 20' 47.78"	49° 27' 24"	71	107° 20' 40.55"	49° 27' 8.37"
21	107° 20' 47.62"	49° 27' 20.76"	72	107° 20' 41.6"	49° 27' 8.37"
22	107° 20' 45.64"	49° 27' 20.8"	73	107° 20' 41.6"	49° 27' 9"
23	107° 20' 45.5"	49° 27' 17.89"	74	107° 20' 42.6"	49° 27' 9"
24	107° 20' 44"	49° 27' 17.92"	75	107° 20' 42.6"	49° 27' 9.6"
25	107° 20' 43.92"	49° 27' 15.98"	76	107° 20' 43.64"	49° 27' 9.6"
26	107° 20' 42.42"	49° 27' 16.01"	77	107° 20' 43.64"	49° 27' 10.2"

27	107° 20' 42.27"	49° 27' 12.78"	78	107° 20' 44.7"	49° 27' 10.2"
28	107° 20' 41.27"	49° 27' 12.79"	79	107° 20' 44.7"	49° 27' 11.7"
29	107° 20' 41.17"	49° 27' 10.53"	80	107° 20' 45.75"	49° 27' 11.7"
30	107° 20' 39.18"	49° 27' 10.57"	81	107° 20' 45.75"	49° 27' 13.43"
31	107° 20' 39.11"	49° 27' 8.95"	82	107° 20' 46.8"	49° 27' 13.43"
32	107° 20' 36.13"	49° 27' 9.02"	83	107° 20' 46.8"	49° 27' 15.16"
33	107° 20' 36.01"	49° 27' 6.42"	84	107° 20' 49.85"	49° 27' 15.16"
34	107° 20' 33.03"	49° 27' 6.49"	85	107° 20' 49.85"	49° 27' 17.38"
35	107° 20' 32.96"	49° 27' 4.87"	86	107° 20' 54.91"	49° 27' 17.38"
36	107° 20' 30.48"	49° 27' 4.92"	87	107° 20' 54.91"	49° 27' 17.38"
37	107° 20' 30.39"	49° 27' 3.3"	88	107° 20' 56.39"	49° 27' 17.34"
38	107° 20' 25.44"	49° 27' 3.4"	89	107° 20' 57.23"	49° 27' 34.81"
39	107° 20' 24.75"	49° 26' 48.84"	90	107° 21' 1.2"	49° 27' 34.73"
40	107° 20' 31.19"	49° 26' 48.72"	91	107° 21' 1.4"	49° 27' 38.93"
41	107° 20' 31.31"	49° 26' 51.3"	92	107° 21' 3.38"	49° 27' 38.9"
42	107° 20' 35.28"	49° 26' 51.22"	93	107° 21' 3.79"	49° 27' 47.29"
43	107° 20' 35.38"	49° 26' 53.26"	94	107° 21' 4.78"	49° 27' 47.28"
44	107° 20' 26.07"	49° 26' 53.26"	95	107° 21' 4.82"	49° 27' 48.24"
45	107° 20' 26.07"	49° 26' 59.8"	96	107° 21' 7.31"	49° 27' 48.2"
46	107° 20' 27.3"	49° 26' 59.8"	97	107° 21' 7.44"	49° 27' 51.11"
47	107° 20' 27.3"	49° 27' 0.5"	98	107° 21' 8.94"	49° 27' 51.08"
48	107° 20' 28.3"	49° 27' 0.5"	99	107° 21' 9.08"	49° 27' 53.98"
49	107° 20' 28.3"	49° 27' 1.11"	100	107° 21' 12.06"	49° 27' 53.92"
50	107° 20' 29.3"	49° 27' 1.11"	101	107° 21' 12.15"	49° 27' 56.19"
51	107° 20' 29.3"	49° 27' 1.7"	102	107° 21' 15.13"	49° 27' 56.12"

Зураг 1. Төслийн талбайн байршлын зураг

Зураг 2. Агаар сансарын зураг

2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Газрын гадаргуу: Төслийн нутаг дэвсгэр нь Хэнтийн нурууны баруун хойд хажууд байрлах ба дунд зэрэг өргөгдсөн гадаргуутай.

Усан сүлжээ: Талбайн хэмжээнд гадаргуугийн усан сүлжээ зонхилох бөгөөд эдгээрээс хамгийн том нь Ерөө гол ба ашиглалтын талбайгаас хамгийн ойр цэг нь 10 км орчим зайтай байдаг. Тусгай зөвшөөрлийн талбай нь Толгойтын, Сангийн голын хөндийд оршино. Орчин үеийн уур амьсгалын нөхцөлөөс хамаарч Сангийн гол, Шавартын голууд ширгэж, шургасан байдаг. Харин Толгойтын гол нь хуучин ашиглалтанд өртсөн талбайнуудыг дайран өнгөрч уг тусгай зөвшөөрлийн талбайн баруун талаар урсан өнгөрнө.Ус зүйн хувьд Хойд мөсөн далайн ай сав, Ерөө голын сав газарт тус тус багтана. Энэ ай савд Монгол орны гол мөрний усны нөөцийн 49% бүрддэг.

Цаг агаар: Талбай нь эх газрын эрс тэс уур амьсгалтай бүсэд хамаарах бөгөөд жилийн дулааны хэлбэлзэл +30° С-с -50° С -ийн хооронд хэлбэлздэг. Зундаа 20-25 хэм дулаан, өвөлдөө 35 хэм хүртэл хүйтэрдэг. Жилд дунджаар 350-500 мм-ийн хур тунадас буух боловч ихэнх нь өвөл, зуны улиралд ордог.Хур тунадасны ихэнх хувийг бороо эзэлдэг ба бараг 80 % хүрнэ. Анхны цас 10-р сараас эхлэх бөгөөд 4-р сар хүртэл үргэлжилдэг. Цасан гадаргуугийн зузаан дунджаар 0.15 м хүрдэг. Харин өвлийн улиралд газрын гадаргуу 2.0-3.0 м гүн хүртэл хөлддөг байна.Газрын гадаргуу 10-р сарын сүүлчээр хөлдөж 5-р сарын сүүлчээр гэсдэг. Агаарын харьцангуй чийгшилт 47-55 хувь байна.

Амьтны аймаг: Хангайн уулархаг бүсэд тохиолддог ойд амьдардаг ан амьтад элбэг тохиолддог ба тухайлбал гөрөөс, зэрлэг гахай, баавгай, чоно, туулай гэх мэт. Мэрэгчдээс хэрэм, жирх, зурам элбэг тохиолддог. Гэвч тусгай зөвшөөрлийн талбай орчимд уул уурхайн ашиглалтын үйл ажиллагаа жил бүр явагддаг тул ан амьтан талбайн орчимд тааралдахгүй.

Хөрс бүрхэвч, ургамлан нөмрөг: Хөрсний мужлалаар ойт хээрийн бүсийн ялзмаг ихтэй үржил шимт хар хүрэн ба хүрэн бор хөрс зонхилсон нутагт багтдаг. Тусгай зөвшөөрлийн талбайд хангайн бүсэд ургадаг ургамал, бутлаг ургамал, жижиг торлогууд

тааралдана. Хангайн бүсэд ургадаг нарс, хар мод, хус мод тусгай зөвшөөрлийн талбайд тааралдахгүй. Харин голын хөндийн өвслөг ургамал элбэг тохиолдоно. Бугантын дүүрэг нь тэр тусмаа Толгойтын голын хөндий нь маш олон төрөл зүйлийн олон наст ургамалаар баялаг юм.Тус талбайд хонгорзул, юмдүүжин, далийн ягаан зэрэг маш олон төрлийн цэцэг болон ойн өвслөг ургамлууд мөн монос, нохойн хошуу, бөөрөлзгөнө, улаазгана зэрэг жимсний моднууд, хус, нарс, бургас, хуш гэх мэт модлог ургамлууд голчлон ургадаг.

Түүх дурсгалт газар болон олдвор: Бүхлээн хүн чулуу, Ялбагийн чулуун хөшөө, Дарь эхийн сүм, Далангийн дуган, Ходоодын хийд, Хадны ламын дуганы үлдэгдэл туурь, Гүн толгойн шавраар бурхан хийж шатааж байсан газар зэргийг дурьдаж болно.Ерөө сумын хэмжээнд 2010 оны улсын тооллогоор түүх, соёлын үл хөдлөх дурсгал болох хийдийн туурь-1, хиргисүүр-43, булш-95, бурхан цутгаж байсан газрын туурь-1, суварга-3, суварганы туурь-8 дурсгалын хөшөө-1, хотын туурь-1 нийт 153 бүртгэгдсэн.

Эдийн засаг, зам харилцаа: Толгойтын хөндийн Толгойт-1 алтны шороон орд нь Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотоос 450 км зайтай. Тусгай зөвшөөрлийн талбай нь газарзүй, эдийн засгийн хувьд дэд бүтэц сайн хөгжсөн. Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын нутагт байрлах ба Дархан-Уул аймгийн төвөөс зүүн хойш 200 км зайд орших бөгөөд авто замын сүлжээ сайн хөгжсөн, гол авто зам нь ердийн шороон зам байдаг. Толгойтын гол, Сангийн гол, Шавартын голын уулзварт, Толгойтын алтны шороон ордын доод хэсэгт байрладаг. Мөн Бугант тосгоноос Хүдэр сум хүртэлх өндөр хүчдэлийн шугам (35 мян.квт) нь ордын хажуугаар өнгөрдөг. Төв суурин газруудад эмнэлэг, сургууль, харилцаа холбоо, засаг захиргааны нэгж, дэлгүүр, хувийн үйлчилгээний газрууд гэх мэт байгууллагуудтай. Хамгийн ойр орших суурин газар нь Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын Бугант тосгон бөгөөд ордоос баруун урагш 3 км зайд оршино.

Уурхайн ашиглалтын системийн сонголт

Ордын уул-техникийн нөхцөл

Толгойт-1 алтны шороон ордын элсний (ашигт) давхрага сунаж тогтсон ба давхрагын өргөн дунджаар 150 м болно. Ордын хөрс хуулалтын зузаан дунджаар 18.7 м гэж тогтоосон. Ашигт (элсний) давхрагын зузаан дунджаар 1.85 м байна.

Алт агуулсан давхрага элс, шаварлаг элсэрхэг дүүргэгчтэй, аллювиаль-пролювиаль хурдсаар дүүргэгдсэн. Алттай давхрага нь олон жилийн хөлдүү хөрсгүй. Ордын ашигт давхрагыг бүрдүүлэгч хурдсын литологийн найрлагат шаварлаг хольцын агуулга 10 %- иас ихгүй учир элсний угаагдах чанар сайтай.

Толгойт-1 алтны шороон ордын олборлолтонд бэлтгэгдсэн ашиглалтын талбайд хамаарах геологийн нөөц, элс 160.5 мян.м^3, хөрс 1616.7 мян.м^3, алт 86.24 кг /шлих/, сорьц тооцсоноор 79.0 кг тогтоогдсон байна.

Ордын үлдэгдэл нөөцийн тооцоо

Үйлдвэрлэлийн нөөцийн тооцоогоор бохирдлыг улнаас 25 см, таазнаас 20 см байхаар тооцоход 27.5 мян.м^3 буюу 24.06 % байна. Төсөлд алт хаяхгүй байхаар тооцсон. 2026 онд 136.42 мян.м^3 хөрс хуулж, үүнээс 2.26 мян.м^3 өнгөн хөрс хуулж шимт хөрсний овоолгод байршуулах бөгөөд дунджаар 340 мг/м^3 агуулгатай шлихээр 4.45 кг, хими цэврээр 4.06 кг алттай 13.11 мян.м^3 элс олборлохоор тооцжээ.

Уурхайн ажиллах горим ба ашиглалтын хугацаа

Уурхайн ажиллах горим нь манай орны улирлын шинж чанар, цаг агаар, уур амьсгал, ил уурхайн үндсэн техник тоног төхөөрөмжийн бүтээл, уурхайн жилийн хүчин чадал зэргээс ихээхэн шалтгаална.

Уурхай нь улирлын чанартай үйл ажиллагаа явуулах учир олборлолт явуулах үед тасралтгүй ажиллана. Улсын чанартай баяр ёслолын өдрүүдэд амарна. Харин техник

тоног төхөөрөмжүүдэд үзлэг үйлчилгээ, урсгал засвар хийх хоногийн тоо сард 2 өдөр байхаар төсөлд төлөвлөсөн байна.

Хүснэгт 2.Уурхайн ажиллах горим

д/д	Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	2026 он
1	Жилд ажиллах боломжит хоног	хоног	154
2	Амралт, баяр ёслолын хоног	хоног	4
3	Цаг агаарын хүндрэлтэй хоног	хоног	8
4	Уурхайн ажиллах ажлын хоног	хоног	198
5	Урсгал засвар хийгдэх хоног	хоног	12
6	Уурхайн бэлтгэл ажил хийгдэх хоног	хоног	120
7	Хөрс хуулах боломжит хоног	хоног	110
8	Элс угаах боломжит хоног	хоног	19
9	Нэг хоног дах ээлжийн тоо		2
10	Нэг ээлжийн үргэлжлэх хугацаа цаг	цаг	10

Уулын ажлын календарьчилсан төлөвлөгөө: Алтны шороон ордын уулын ажлын календарьчилсан төлөвлөгөөг элс угаах тоног төхөөрөмж болон олборлох техник тоног төхөөрөмжийн хүчин чадлаас хамааруулан дараах байдлаар төлөвлөсөн байна.

Хүснэгт 3.Уулын ажлын календарчилсан төлөвлөгөө

Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	2026 он	Нийт
Хөрс хуулалт	мян.м^3	136.42	136.42
Элс олборлолт	мян.м^3	13.11	13.11
Дундаж агуулга	мг/м^3	340	340
Алт /хими цэвэр/	кг	4.06	4.06

Ил уурхайн ашиглалтын систем

Уг орд нь ашиглалтын гүн их биш, уул-геологийн нөхцөл харьцангуй энгийн тул тээвэртэй ашиглалтын системээр ил аргаар ашиглах нь хамгийн тохиромжтой юм. Иймд шимт хөрсийг хуулсаны дараагаар хөрс, элсний давхаргыг экскаватор автосамосвалын хослолоор, хөрсийг эхний үед хөрсний гадаад овоолгод тээвэрлэх ба элс олборлосны дараагаар дотоод овоолго үүсгэхээр төлөвлөлөө. Харин алт агуулсан элсийг скруббер байрласан талбайд зөөвөрлөхөөс гадна скрубберээр угаагдан гарсан эфель, галийг бульдозероор түрж, тэгшлэн хэлбэршүүлж өнгөн хөрсөөр хучиж нөхөн сэргээлт хийнэ.

Хүснэгт 4. Ашиглалтын системийн элементүүд

№	Үзүүлэлтүүд	Нэгж	Тэмдэглэгээ	Тоо, хэмжээ
1	Хөрсний доголын өндөр	м	H	5
2	Дээд доголын хормойгоос замын тэнхлэг хүртэлх зай	м	C_1	3.0
3	Авто замын тэнхлэг хоорондын зай	м	E	4.5
4	Замын тэнхлэгээс доод доголын ирмэгийн нурах хил хүртэлх зай	м	C_2	3.0
5	Доод доголын ирмэгийн нурах өргөн	м	Вн	1.5
6	Автозамын өргөн	м	Тө	12
Бусад үзүүлэлтүүд				
7	Олборлолтын доголын өндөр	м	h	1.4
8	Доголын налуугийн өнцөг	Град	α	50
9	Орлын өргөн	м	Аор	16
10	Ажлын талбайн өргөн	м	Ват	10-25
11	Авто замын налуу	‰		60-80

Угаан баяжуулах цехийн технологи ба ажиллах горим. Ордын элсийг угаан баяжуулах цехийн жилийн хүчин чадал 84.2 мян.$м^3$ ба тоног төхөөрөмжийн ашиглалт 100%-тай ажиллах үед цагийн хүчин чадал 40.0 $м^3$ байна. Дараах хүснэгтэд баяжуулах цехийн ажиллах горимыг үзүүлэв.

Элс угаан баяжуулах цех нь уул-техникийн шинж чанараас хамаарч ажиллах ба зөвхөн дулааны улиралд буюу 6-р сарын 10-ээс 10-р сарын 01-ны хооронд ажиллана. Үүнээс угаах төхөөрөмжийн хүчин чадал болон амралтын өдөр, сул зогсолт зэргээс

хамааран 90-117 хоног ажиллахаар төлөвлөсөн. Элс угаан баяжуулах цехийн хувьд алт агуулсан элсийг угаах тоног төхөөрөмжийн бүтээлээс хамаарч хоногт 2 ээлжээр, 10 цаг ажиллана.

Хүснэгт 5. Элс угаан баяжуулах цехийн ажиллах горим

№	Ажиллах горим	2026
1	Жилийн хуанлийн хоногийн тоо	365
2	Жилийн хуанлийн цаг	8760
3	Хоногийн хуанлийн цаг	24
4	Цаг ашиглалт, %	75
5	Ээлжинд ажиллах цаг	10
6	Хоногт ажиллах ээлжийн тоо	2
7	Жилд ажиллах цаг	342
8	Жилд ажиллах хоног	154
9	Цагийн хүчин чадал, $м^3$/цаг	40.0
10	Хоногийн хүчин чадал, $м^3$/хоног	720.0
11	Жилийн хүчин чадал, мян.$м^3$/жил	13.11

Хүснэгт 6. Нийт бүтээгдэхүүн гаргалт

№	Үзүүлэлт	Нэгж	2026 он	Нийт
1	Нийт баяжуулах элс	мян.$м^3$/жил	13.11	13.11
2	Элсэн дэх алтны агуулга, /дундаж/	гр/$м^3$	0.340	0.340
3	Элсэн дэх алтны хэмжээ	кг	4.45	4.45
4	Алтны баяжмалын гарц, /дундаж/	%	0.0001	0.0001
5	Баяжмал дахь алтны агуулга, /дундаж/	гр/$м^3$	3123.08	3123.08
6	Металл авалт, /дундаж/	%	91.20	91.20
7	Баяжмал дахь алт	кг	4.06	4.06

Элсийг гравитацийн аргаар скруббер-тунаах машины хослолоор угаан ангилах, баяжуулах ширээгээр гүйцээн баяжуулан 91.2 %-ийн металл авалттайгаар нийтдээ шлихээр 4.45 кг, хими цэврээр 4.06 кг алт баяжуулж авахаар тооцсон. Элс угаан баяжуулах явцад хаягдах алтны хэмжээг бууруулах, металл авалтыг туршилтын үр дүнд

хүргэх болон сайжруулах зорилгоор баяжуулах ширээний хаягдалд хяналтын сорьцлолтыг байнга хийж хаягдалд алт алдагдаж буй эсэхийг хянаж ажиллана.

Төслийн техник тоног төхөөрөмж, дэд бүтцийн хангамж

Тус төслийн хөрс хуулах, элс олборлолтын ажилд жилд 2 ш Doosan 520 маркийн экскаватор, хөрс, элс тээвэрлэх ажилд /дундаж зай 0.8 км/ Howo маркийн 12 $м^3$-ийн тэвшний багтаамжтай автосамосвал 10 ш, овоолгыг бөөгнүүлэх, угаах төхөөрөмжийг элсээр тэжээх болон угаагдаж гарсан эфель, гаалийг автосамосвалд ачих зэрэг ажиллагаанд БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн ZL-50 маркийн 3.0 $м^3$ шанаганы багтаамж бүхий утгуурт ачигч 2ш, шимт хөрс хуулах, хөрсний овоолго түрж тэгшлэх, хуулсан хөрсийг ашигласан орон зайд түрж оруулах тэгшлэх, нөхөн сэргээлтэнд ажиллах, зам засах, зэрэг ажлуудад SD-32 бульдозер 1 ш байна.

HOWO Маркийн автосамосвал

XG951 маркийн утгуурт ачигт

SD-32 маркийн бульдозер

Doosan 520 Маркийн урвуу утгуурт экскаватор

СБ-40 маркийн скруббер

СКМ-1А Баяжуулах ширээ

JT5-2 Тунаах машин

140TSWA Эргэлтийн усны насос

Зураг 4. Ил уурхай болон элс угаах техник тоног төхөөрөмжийн

Хүснэгт 7.Төслийн техник тоног төхөөрөмжийн хүчин чадлын тойм үзүүлэлтүүд

№	Техникийн нэр төрөл	Техникийн марк	Тоо хэмжээ, ш	Техникийн үзүүлэлт		
				Нэгж ажлын багтаамж, $м^3$ (тн)	Явах хамгийн их хурд, км/цаг	Жилийн бүтээлийн норм, $м^3$
1	Автосамосвал	*Howo-ZZ331*	2	25	80	85.7
2	Утгуурт ачигч	*ZL-50*	1	3.0	16.7	149.7
3	Бульдозер	*SD-32*	1	10	6.6	313.7
4	*Экскаватор*	*Doosan 520*	1	3.0	5.2	139.5
5	Скруббер	*СБ-40*	1	20-40$м^3$/цаг		

Дэд бүтэц, барилга байгууламжууд

Хаягдлын санд эргэлтийн усны систем ашиглан угаах төхөөрөмжийн хаягдалтай хамт хаягдсан усыг тунгааж эргүүлэн угаах төхөөрөмжүүдийг эргэлтийн усаар хангана. Элс угаан баяжуулахад шаардагдах усыг тооцвол 1 м3 элс угаахад 4.0 м3 ус шаардагдана. Элс угаан баяжуулахад шаардлагатай усны 70-%-ийг эргэлтийн усаар, 30 %-ийг цэвэр усаар хангана

Усан хангамж:

Элс угаах тоног төхөөрөмжийн хувьд хүндийн хүчээр ангилан ялгах скруббер болон тунаах машины хослол болох 1 ш СБ-40 маркийн скруббер, 1 ш JT5-2 маркийн

тунаах машин, гүйцээн баяжуулалтанд Holman 8000 маркийн баяжуулах ширээ гэсэн үндсэн тоног төхөөрөмжийг ашиглана.

Ордын элсийг угаан баяжуулах цехийн жилийн хүчин чадал 13.11 мян.м^3 ба тоног төхөөрөмжийн ашиглалт 100%-тай ажиллах үед цагийн хүчин чадал 40.0 м^3 байна.

Уурхайн цахилгаан хангамж

Толгойт-1 алтны уурхайн цахилгааны гол хэрэглэгч нь угаах төхөөрөмж, усны насос, засварын цех, уурхайн тосгон болон бусад жижиг хэрэглэгчид байх ба Дархан Сэлэнгийн цахилгаан түгээх сүлжээ ХК-ийн Сэлэнгэ аймгийн Бугант тосгоны 110/6 кВ- ын Толгойт дэд станцын 6 кВ-ын хуваарилах байгууламжийн ячейк №7-ын агаарын шугамын тулгуур №20-аас салбарлуулан 0.6 км урт агаарын шугам татна.

Уурхайн ажиллах хүч

Уурхайд жилд дунджаар 32 хүн ажиллах юм. Тасралтгүй ажиллагааг хангахын 2 ээлжээр ажиллана. Нэг ээлж 10 цаг ажиллаж байхаар төлөвлөсөн.

Уурхайн тээвэр

Толгойтын хөндийн алтны уурхайн хөрс тээвэрлэх ажилд 12 м^3-ийн тэвшний багтаамжтай БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн HOWO маркийн автосамосвалыг ажиллуулахаар төлөвлөсөн байна. Ил уурхайн хөрс болон элс тээвэрлэх зай дунджаар 1.2 км байна.

Хөрөнгө оруулалтын хэмжээ /сая.төг

Улс болон орон нутгийн төсөвт төлөх татвар төлбөрүүд. Тус уурхайг ажиллуулснаар улс, орон нутгийн төсөвт 2026 онд 139.09 сая.төг төлөх ба энэ нь нийт борлуулалтын орлогын 11.6 хувийг эзэлж байна.

3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

Төслөөс нийгэм-эдийн засагт үзүүлэх болзошгүй нөлөөлөл

Толгойтын хөндийн Толгойт-1 алтны шороон ордыг ил уурхайн аргаар ашиглах төсөл хэрэгжсэнээр орон нутгийн нийгэм-эдийн засагт дараах нөлөөллийг үзүүлэх боломжтой.

Хүснэгт 8. Төслөөс орон нутгийн нийгэм-эдийн засагт үзүүлэх болзошгүй нөлөөлөл

Нийгэм-эдийн засгийн үзүүлэлт	Төслөөс үзүүлэх нөлөө
Ажил эрхлэлт	Төслийн үйл ажиллагааны үед орон нутагт түр ажлын байр бий болно.
Зах зээл	Ханган нийлүүлэх эрэлт ихээр үүсэх тул орон нутагт хуваарилах боломжтой. Үүнд: • Хүнсний хангамж, худалдаа • Ажлын хувцас ахуйн хангамж • Түлш шатахуун сэлбэг хэрэгсэл
Татвар төсөв	Орон нутгийн төсөвт дараахи татваруудыг төлнө. Үүнд : • НӨАТ • ХАОАТ Байгаль орчны дараахи төлбөр хураамж төлнө. Үүнд : • Газар ашигласны төлбөр • Ус ашиглалтын төлбөр • Ашигт малтмалын нөөц ашигласаны төлбөр

Байршилтай холбоотой төслийн нөлөөллийн цар хүрээ

Төслийн нөлөөллийн бүсэд тусгай хамгаалалттай газар нутаг хамрагдаагүй, төслөөс үзүүлэх нөлөө өөрөө зохицуулагдах хэлбэртэй, нөлөөллийн үр дагаврын үнэлгээгээр бага буюу сөрөг нөлөөгүй байна.

Хуулиар хамгаалагдсан талбай, түүх соёлын дурсгалт болон үнэт биет зүйлс төслийн талбайгаас ихээхэн хол байршилтай зэрэг нөхцөл байдлаас төслөөс үзүүлэх сөрөг нөлөө эрчим багатай, өөрөө цэгцрэн зохицуулагдах боломж ихтэй байна.

Хүснэгт 9.Байршилтай холбоотой төслийн нөлөөллийн үзүүлэлт

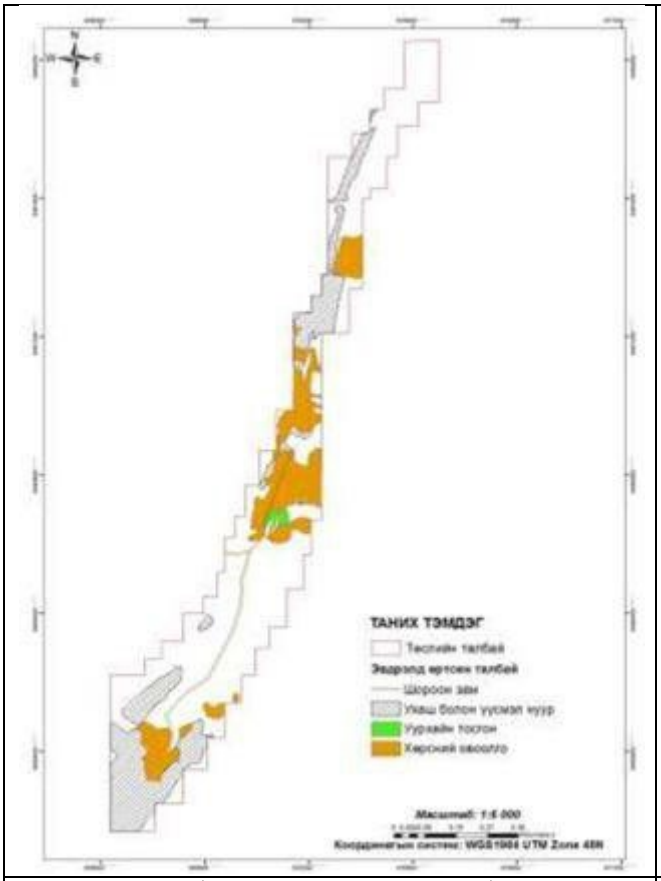
Сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөлийн хэлбэр			Нөлөөллийн үнэлгээ		
	Шууд	Шууд бус	Өөрөө зохицуулагдах	Бага буюу нөлөөгүй	Дунд	Эрчимгэй
Хуулиар хамгаалагдсан газар нутагт үзүүлэх нөлөө						
Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын нутагт нийт арван хоёр орон нутгийн тусгай хамгаалалтай газар нутаг байна. Төслийн талбай нь ОНТХГНутагтай давхцалгүй болно.			x	x		
Төсөл хэрэгжих нутгийн эмзэг байдалд үзүүлэх нөлөө						
Орон нутгийн салхи тогтворгүйгээс үүсэх нөлөө			x		x	
Жилд орох хур тундас их			x	x		
Газар ашиглалтын байдалд үзүүлэх нөлөө						
Бүтээн байгуулалт төлөвлөсөн газар байхгүй			x	x		
Бэлчээр ашиглалтанд үзүүлэх нөлөө	x				x	
Нөлөөллийн хуримтлагдах байдал						
Төслийн үргэлжлэх хугацаа богино	x			x		
Нөхөн сэргээгдэх бүрэн боломжтой		x			x	
Дүн						

4. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛТ

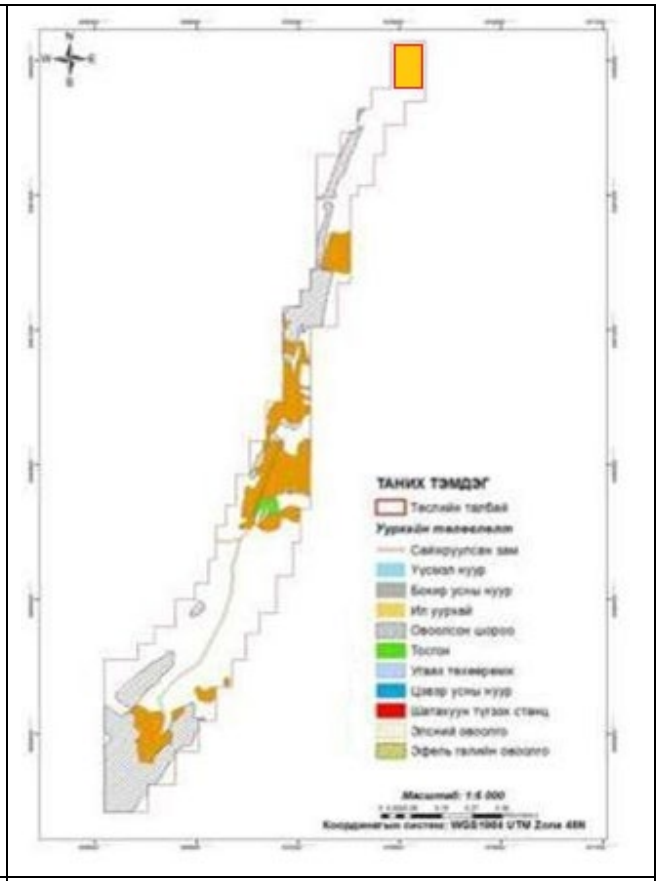
Толгойтын хөндийн Толгойт-1 алтны шороон ордыг ашиглах төслийн баримт бичигт туссан гол зорилго, техник, технологи, эдийн засгийн хүчин чадал, үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны хамрах хүрээ, онцлогийг дээр тодорхойлсон бөгөөд үүнд үндэслэн давхцуулан зураглах арга, Магадлан жагсаах аргыг ашиглан байгаль орчны шинжилгээ хийж, гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийн эх үүсвэрийг тодорхойлов.

Ил уурхайн оновчлолоор үүссэн хүрээнд 136.42 мян.м^3 хөрс хуулж, 13.11 мян.м^3 элс олборлохоор байна. Иймд энэ хүрээнд олборлох, баяжуулах үйл ажиллагаанаас хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх нөлөөллийг тооцоолох, түүнээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах зөвлөмж боловсруулах нь энэхүү байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний зорилго юм. Дараах зурагт уурхайн төлөвлөлтийг хиймэл дагуулын зураг дээр тайлбарлан оруулсан.

Өмнөх хугацаанд явагдсан уул уурхайн олборлолтын үйл ажиллагаагаар нутгийн ландшафтын хэв шинж өөрчлөгдсөн байна. Толгойтын хөндийн Толгойт-1 алтны шороон ордын газар ашиглалтыг дараах хүснэгтэнд харуулав.

Төслийн талбайн эвдрэлд өртсөн байдал

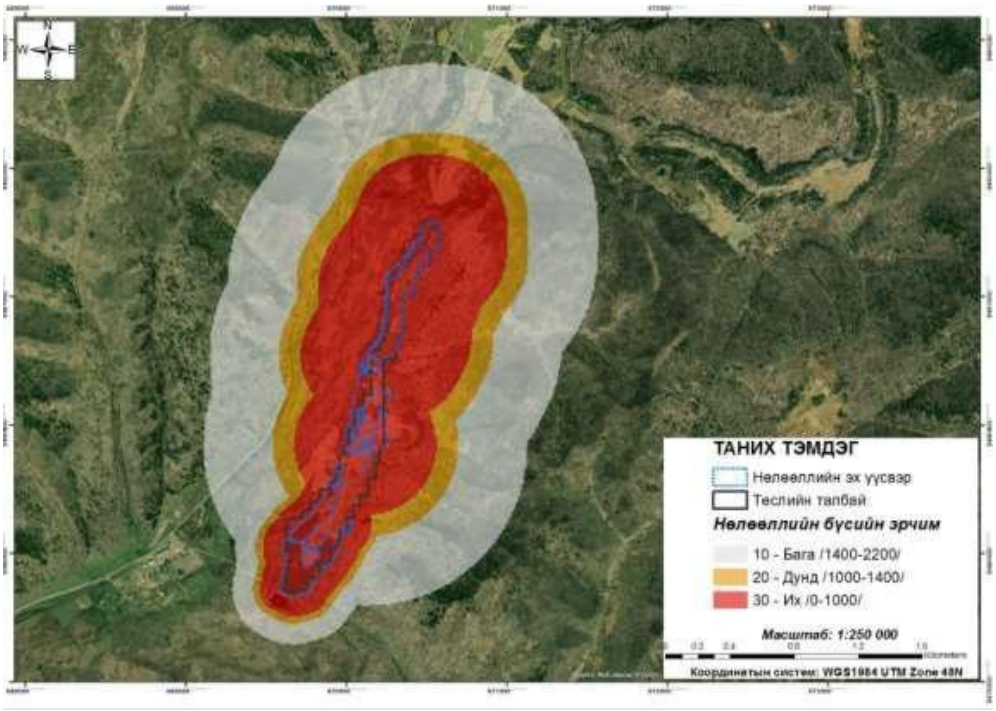
Төслийн газар ашиглалтын төлөвлөлт

Зураг 5. Газар ашиглалт

Хүснэгт 10. Уурхайн обьект, түүний талбай

№	Уурхайн олборлолт баяжуулалтаар үүссэн обьект /одоогийн байдлаар/	Талбай, га	№	Уурхайн олборлолт баяжуулалтаар үүсэх обьект	Талбай, га
1	Хөрсийн овоолго	5.29	6	Ил уурхай	0.57
2	Зам	0.78	7	Цэвэр усны нуур	0.5
3	Уурхайн тосгон	0.25	8	Бохир усны нуур	0.28
4	Хиймэл нуур	1.63	9	Уурхайн тосгон	0.07
5	Нөхөн сэргээлт хийсэн талбай	7.38	10	ШТС	0.002
	Нийт	15.33	11	Элс болон эфель галийн овоолго	0.08
			12	Зам	1.8
			13	Овоолсон шороо	11.1
			14	Угаах төхөөрөмж	0.04
			15	Үүсмэл нуур	0.7
				Нийт	14.88

Төслийн үйл ажиллагаанаас үзүүлэх нөлөөллийн бүсийг урьдчилсан байдлаар тогтоохдоо БОНХСайдын А-117 тоот аргачлалд заасан нөлөөлөл буурах функцийг ашигласан болно. Нөлөөллийн эх үүсвэрүүдийн тэгш хэмт цэгээс хүчтэй нөлөөлөл 0-1000м зайд, дунд зэргийн нөлөөлөл 1000-1400 м зайд, бага нөлөөлөл 1400-2200 м зайд тус тус үүсэх магадлалтай юм

Зураг 6. Төслийн нөлөөллийн бүс

БОНХСайдын А-117 тоот аргачлалд заасан үзүүлэлтээр байгаль орчны шинжилгээ хийж үр дүнг дараах хүснэгт 11-д үзүүлэв.

Хүснэгт 11. Байгаль орчны шинжилгээ

№	Байгаль орчны шинжилгээ хийх асуултууд	Тийм	Үгүй
1	Газрын гадаргын хэв шинжид гарах өөрчлөлт	+	
2	Газар ашиглалтын өөрчлөлт	+	
3	Төсөл хэрэгжүүлэх зориулалтаар усны нөөцийг ашиглах эсэх	+	
4	Гадаргын болон газрын доорх усны нөөцийн хомсдол үүсэх эсэх	+	
5	Үл нөхөн сэргэх болон байгалийн ховор нөөц, баялгийг ашиглах эсэх	+	
6	Тухайн төслийг хэрэгжүүлэх хүрээнд хүний эрүүл мэнд байгаль орчинд хор хөнөөлтэй химийн бодис материалыг ашиглах хадгалах тээвэрлэх устгах үйл ажиллагаа явагдах эсэх		+
7	Тухайн төслийг хэрэгжүүлэх хүрээнд хүний эрүүл мэнд байгаль орчинд хор хөнөөлтэй химийн бодис материалыг үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа явагдах эсэх		+
8	Төслийн барилга байгууламжийг барьж байгуулах төсөл хэрэгжүүлэх болон хаалтын үе шатанд хатуу хог хаягдал гарах эсэх	+	
9	Төслийн барилга байгууламжийг барьж байгуулах төсөл хэрэгжүүлэх болон хаалтын үе шатанд шингэн хаягдал /бохир ус / гарах эсэх	+	
	Орчны бохирдол		
10	Төсөл хэрэгжүүлэхтэй холбоотойгоор аливаа төрлийн бохирдуулагч болон аюултай хортой бодис агаар мандалд ялгарах эсэх	+	
11	Дуу шуугианы нөлөө	+	
12	Чичиргээний нөлөө	+	
13	Дулааны нөлөө	+	
14	Цахилгаан соронзон долгионы нөлөө		+
15	Цацрагийн нөлөө		+
16	Гадаргын болон газрын доорхи усанд бохирдуулагч бодис нэвчих үед усны бохирдол үүсэх эсэх	+	
	Эрсдэлийн үнэлгээ		
17	Хүний эрүүл мэнд аюулгүй байдалд үүсэх эрсдэл	+	
18	Байгаль орчинд үүсэх эрсдэл	+	
	Нийгэм – эдийн засаг		
19	Төслийн хэрэгжилттэй холбоотойгоор нийгэмд тодорхой өөрчлөлт гарах эсэх	+	
20	Хүн амын амьжиргааны түвшин өөрчлөгдөх	+	
21	Бизнесийн таатай орчин бүрэлдэх		
22	Орон нутгийн төсвийн орлого нэмэгдэх	+	
23	Шинээр ажлын байр бий болгох	+	
24	Орон нутгийн хөгжилд дэмжлэг үзүүлэх	+	
25	Хөдөлмөр эрхлэнлтэнд өөрчлөлт гарах	+	

26	Тухайн орон нутгийн оршин суугчдын зан үйл шашин шүтлэг зэрэгт		+
27	Тухайн орон нутгийн оршин суугчдын дасан зохицсон амьдралын хэв маягт сөргөөр нөлөөлөх	+	
28	Хөгжлийн хэтийн төлөвлөгөө тухайн үед орон нутагт хэрэгжиж байгаа буюу хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж буй үйл ажиллагаатай холбоотойгоор үүсч болзошгүй сөрөг нөлөөлөл бусад хүчин зүйл байгаа эсэх		+
29	Байгаль орчны бохирдол доройтол үүсгэж болзошгүй зам тээврийн үйл ажиллагаа төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр түүний ойр орчимд явагдах эсэх	+	

Дээрх байгаль орчны шинжилгээний үр дүнг үндэслэн байгаль орчин, нийгэм эдийн засагт үзүүлж болзошгүй нөлөөллийн эх үүсвэр болон нөлөөлөлд өртөгдөх байгаль орчин, нийгэм эдийн засгийн бүрэлдэхүүн хэсгийг тодорхойлохдоо “Магадлан жагсаах арга”-ыг ашиглав. (Хүснэгт 12) НҮБХХБ болон Байгаль орчин аялал жуулчлалын яамны хамтран хэрэгжүүлж буй Монгол улсын Байгаль орчны засаглалыг бэхжүүлэх нь төслийн хүрээнд боловсруулсан аргачлалд заасан магадлан жагсаах аргын хувилбарыг нөлөөллийн эх үүсвэр, тэдгээрт өртөгдөх байгаль, нийгэм, эдийн засгийн хам бүрдлийг тодорхойлоход ашигласан болно.

ТЭЗҮ-д тусгаснаар шороон ордыг ил уурхайн аргаар овоолго бүхий тээвэртэй ашиглалтын системээр олборлоно. Ухаж ачих процесс, дотоод тээвэрлэлт, овоолгууд зэргээс агаар орчинд тоосжилт үүсэх, баяжуулалтын ус хэрэглээ, газрын доорх ус шүүрэлтээр алдагдах зэрэг нөлөөлөл үзүүлэхээс гадна 292 700 м^2 талбайн хөрс, ургамал нөлөөлөлд өртөхөөр үнэлсэн бол 2026 онд 5.27 га-д нөлөөлнө. Хөрсний овоолгод хурдас чулуулаг овоолох үед болон салхины хурд ихтэй үед тоос агаарт дэгдэнэ.

Шатах тослох материал, түүний хаягдал алдагдвал аллюви-пролювийн уст үе давхарга бохирдох, гадаргын хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөг устах, ордын ойр орчимд байрлах, ялангуяа Толгойт, Бугант голын хөндийн талбайд сөрөг үр дагавартай юм.

Агаарын чанарт ухаж ачих процессоос эхлээд тээвэрлэх гадаад овоолго, баяжуулалт, уурхайн суурин, дэд бүтэц үйл ажиллагаа хүртэл нийт 13 эх үүсвэрээс, хөрсний чанарт ухаж ачих, хог хаягдал, дэд бүтэц зэрэгтэй холбоотой 4 эх үүсвэрээс, усны чанарт мөн адил 6 эх үүсвэрээс, олборлолт, гадаад овоолго зэрэгт хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөг бүрэн өртөх бөгөөд үүнтэй холбоотой 8 эх үүсвэрээс, геологийн тогтцод олборлолтын цогц үйл ажиллагаа болох ухаж ачих үйл ажиллагаатай холбоотой 2 эх үүсвэрээс, газрын доорх усны нөөц, горимд ус хэрэглээтэй холбоотой 3 эх үүсвэрээс, гадаргын усны нөөц, горимд 3 эх үүсвэрээс, уурхайн ухаш, овоолго зэрэг нь орчны геоморфологийн нэгж гадаргын түвшинд өөрчлөлт оруулах бөгөөд үүнтэй холбоотой 3 нөлөөлөл, биологийн олон янз байдал дуу чимээ, чичиргээ, тоосжилт зэргээс амьдрах орчин нь хязгаарлагдах, устах зэрэг нөлөөтэй бөгөөд үүнтэй холбоотой 12 эх үүсвэр, нийгэм, эдийн засагт 13 эх үүсвэрээс тус тус нөлөөлөл үзүүлнэ.

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН ЕРӨӨ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТОЛГОЙТ-1 ОРДЫН 2026 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн үйл ажиллагаанаас хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх нөлөөллийн тодорхойлолтоос авч үзвэл төслийн гол нөлөөлөл нь агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөлөл, ус, ургамлан нөмрөг болон хөрсний чанарт үзүүлэх нөлөөлөл, гадаргын болон газрын доорх усны горимд үзүүлэх нөлөөлөл, ландшафтын нөхцөлд үзүүлэх нөлөөлөл, биологийн олон янз байдалд үзүүлэх нөлөөлөл зэрэг болно.

Хүснэгт 12. Нөлөөллийн магадлан жагсаах аргын матриц

Үзүүлэлт	Ухаж ачих		Тээвэрлэх			Овоолго байгуулах			Баяжуулалт			Уурхайн суурин			Дэд бүтэц	
	Ухаш	Ухаж ачих үед үүсэх тоосжилт	Ухаж ачих үеийн тоног төхөөрөмжийн дуу чимээ	Тээвэрлэлтээс үүсэх тоосжилт	Тээвэрлэлтээс үүсэх хий ялгаралт	Тээврийн хэрэгслийн дуу чимээ	Тээвэрлэлтээс үүсэх зам	Овоолгоос дэгдэх тоос тоосонцор	Галь эфелийн овоолго	Дуу чимээ	Баяжуулалтын усны хэрэглээ	Ахуйн ус хэрэглээ	Ахуйн шингэн хаягдал	Ахуйн хатуу хог хаягдал	Цахилгаан дамжуулах шугам	Шатах тослох материалын агуулахаас бензин болон дизель түлш алдах
Агаарын чанар	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+	+	0	+
Хөрсний чанар	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	+
Усны чанар	+	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+	0	+	+	0	+
Хөрсөн бүрхэвч	+	+	0	+	+	0	+	+	+	0	0	0	0	+	0	0
Ургамлын нөмрөг	+	+	0	+	+	0	+	+	+	0	0	0	0	+	0	0
Геологийн тогтоц	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Газрын доорхи усны нөөц горим	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	0	0	0
Гадаргын усны нөөц горим	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0
Геоморфлогийн хэв шинж	+	0	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0	0	0	0
Биологийн олон янз байдал зүйлийн элбэгшил	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0	0	0	+	+
Хүн амны амьжиргааны түвшин өөрчлөгдөх	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+	0	0	0	+	0
Тухайн орон нутгийн оршин суугчдын зан үйл шашин шүтлэг зэрэгт сөргөөр нөлөөлөх	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	0	0	0	0	0
Тухайн орон нутгийн оршин суугчдын дасан зохицсон амьдралын хэв маягт сөргөөр нөлөөлөх	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0		+	+	+	0

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Зорилго:

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (БОМТ)-ний гол зорилго нь төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах хэмжээг төлөвлөхөд оршино. Ингэхдээ тухайн арга хэмжээ бүрийг төсөл хэрэгжүүлэгч нь хэрэгжүүлж чадахуйц, бодитойгоор төлөвлөх нь чухал.

Гол зорилтууд:

Байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүд болон хүний эрүүл мэнд, нийгэм эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулахад зайлшгүй хэрэгжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөх;

Төслийн үйл ажиллагаанаас агаар, хөрс, усан орчин болон ажлын байрны нөхцөлд хэрхэн нөлөөлж байгаа талаар хяналт шинжилгээ явуулах арга хэмжээг төлөвлөх;

Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын нутагт орших “Чамин алт” ХХК-ний Толгойтын хөндийн Толгойт-1 алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах” төслийн ашиглалтын 5 жилийн БОМТ-г БОАЖЯ-ийн сайдын 2019 оны А/618 тоот тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”, мөн сайдын 2014 оны А-117 тоот тушаалаар батлагдсан үнэлгээ хийх аргачлалыг баримтлан боловсруулсан болно.

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь жил бүрийн XII сарын 10-ны дотор тухайн жилийн БОМТ- ний хэрэгжилтийн тайланг төлөвлөгөөнд тусгасан арга хэмжээний дагуу гаргаж, дараа оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний төслийн хамт байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

Хүснэгт 13. БОМТ-г хэрэгжүүлэх арга хэмжээний 2026 оны нийт зардал

№	Ажлын нэр	Зардал /мян.төг/
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	9,420.0
2	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	1,535.0
3	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	1,500.0
4	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	336.0
5	Нөхөн сэргээлтийн зардал	87,500.0
6	Дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөөний зардал	48,678.0
7	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	1,700.0
8	Оролцогч сонирхогч талуудад тайлагнах хэлэлцүүлэх	1,200
Нийт зардал		151,869.0

1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө 2026 он

Хүснэгт 14. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
АГААРЫН ЧАНАР									
1	Ил уурхайгаас үүсэх тоосжилт	Зам талбайг усалж байх	Уурхайн зам	удаа	1,600,000₮			2026 он	“Агаарын тухай”, “Агаарын бохирдлын тухайн хууль” MNS 0017-2-3-16:1998(суурьшлын хэсгүүдэд) MNS4585:2008 Агаарын чанар Техникийн ерөнхий шаардлага шаардлага. Галын аюулгүй байдлын тухай:
2	Хорт хийн ялгарал Дуу чимээ шуугиан	Хорт хийн хэмжээг багасгахын тулд машин механизмын засвар үйлчилгээг цаг тухайднь хийж байх	Төсөлд ашиглах машин механизм	1 удаа	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан.			2022-2026 он	
Нийт					1,600,000₮				
ГАЗРЫН ГАДАРГА ХЭВЛИЙД									
3	Газрыг үр ашиггүй, зохисгүй ашигласнаар газрын шим тэжээл буурах	Төлөвлөгөөнд тусгаагүй газар талбайд нөлөөлөл учруулахгүй байхаар уулын ажлын төлөвлөгөөний дагуу үйл ажиллагаагаа хянаж	Төслийн талбайд	Тогтмол	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан.			2022-2026 он	Газрын тухай хууль “Газрын тухай” хууль “Байгаль орчныг хамгаалах ухай” хуул: “Газрын

		явуулах.					хэвлийн тухай” хууль
4		Уурхайн орчныг тэмдэгжүүлэх, хил хязгаар тогтоох	Төслийн талбайд	1 Удаа	1,100,000₮	2026 он	
Нийт					1,100,000₮		
ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ							
5	Хөрсний бүтцэд гарсан өөрчлөлт	Хуулж авсан шимт хөрсийг технологийн дагуу хадгалах	Хуулсан шимт хөрс	Тогтмол	320,000₮	2026 он	Газрын тухай хууль MNS 5916:2008 “Газар шорооны ажлын үеийн үржил шимт хөрсний хуулалт, хадгалалт” MNS 5917:2008 “Уул уурхайн үйлдвэрийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт” стандартууд
6	Хөрс хатуу, шингэн хог хаягдлаар бохирдох	Нефтийн бүтээгдэхүүн бүхий хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр хөрсийг тухай бүрд нь цэвэрлэж байх	Төслийн талбайд	1 удаа	500,000₮	2026 он	
7		Ашиглахгүй болсон шороон замыг хаах, нөхөн сэргээх	Хөрсний элэгдэл, эвдрэлийн нөлөөллийн бүс	тогтмол	Үйл ажиллагааны зардалд тусагдсан.	2022-2026 он	
Нийт					820,000₮		
ГАДАРГЫН БОЛОН ГАЗАР ДООРХ УС							
8	Унд ахуйн ус бохирдох	Унд, ахуйн хэрэглээний усанд тогтмол шинжилгээ хийлгэж байх	Гүний худаг	удаа	Орчны шинжилгээний хөтөлбөрт зардал тусагдсан.	2022-2026 он	Монгол Улсын стандарт (MNS 4943 - 2015), Дэлхийн банкны шалгуур үзүүлэлтүүдийг
9		Цэвэр ус	Унд ахуйн ус	1 удаа	1,500,000₮	2026 он	

		нөөцлөх зориулалтын сав худалдан авч ашиглах					хангасан байх шаардлагатай. Усны тухай хууль, Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хууль “Усан орчны чанарын үзүүлэлт” MNS 4586:1998. ”Газар доорх усыг бохирдлоос хамгаалах ” MNS 3342:1982 Усны тухай хууль Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хууль
10	Газрын доорх усны нөөцийн хомсдол үүсэх	Газрын доорх усны хяналт шинжилгээ хийх	Усны нөөц, горимд үзүүлэх нөлөөллийн бүс	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт зардал тусгагдсан.			
11	Усны нөөцийн менежментийг сайжруулах	Ус ашиглах дүгнэлт гаргуулах	Усны нөөц, горимд үзүүлэх нөлөөллийн бүс	Удаа	Хариуцсан ажилтны үүрэг чиглэлд тусгагдсан.		
12		Ус ашиглах зөвшөөрөл авах	Усны нөөц, горимд үзүүлэх нөлөөллийн бүс	Удаа			
13		Хаягдал усны зөвшөөрөл авах	Хаягдал ус	Удаа	100,000₮		
Нийт					1,600,000₮		
УРГАМЛАН НӨМРӨГ							
14	Уурхай, тээвэрлэлт, шорооны ажлын үед ургамал устах,	Шимт хөрсийг ургамалжуулж түүн доторх ургал	Төслийн талбайд	тогтмол	Биологийн нөхөн сээргээлтийн зардалд тусгагдсан.	2022-2026 он	Ургамал хамгааллын тухай” хууль Байгалийн ургамлын

	дарагдах, талхлагдах зэргээр хамгийн их нөлөөлөлд өртөх.	эрхтний нөөцийг хамгаалах							тухай” хууль MNS 5918:2008 “Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах. Техникийн ерөнхий шаардлага” 2021.10.04 өдрийн №58 дугаар МУ Ерөнхийлөгчийн зарилаг “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөн Ойн тухай хууль /2012 оны шинэчилсэн найруулга/
15		Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөнд нэгдэж мод тарих /нарс суулгац худалдан авна/	Аймгийн БОАЖГ - тай ярилцаж, тохиромжтой газар суулгац суулгах	1 удаа 1 га	6500₮	500ш	3,250,000₮	2026 онд төлөвлөж буй хэсэгт суулгах	
16	Намар хаврын хуурайшилтын үед Ой хээрийн түймрээс гарснаар ой модод сөргөөр нөлөөлөх	БО, Ой хээрийн түймрээс урьдчилсан сэргийлэх сургалтыг тогтмол явуулах	Төслийн талбайн ойр орчмын ой мод, зорчих өнгөрөх газрууд	Хавар намар 2удаа	500,000₮	2	1,000,000₮	2026 он	
Нийт					4,250,000₮				
АМЬТНЫ АЙМАГ									
17	Уурхайн ойр орчмын газарт нутагладаг ан амьтдын амьдрах орчинд шууд бус	Биотехникийн арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх үүнд зэрлэг амьтдад жил бүрийн өвлийн улиралд орон нутаг болон мэргэжлийн байгууллагатай хамтран өвс	Төслийн талбай орчим	2 удаа	Үйл ажиллагааны зардалд тусагдсан.			2022-2026 он	"Амьтны аймгийн тухай" хууль: 6.1.7 дахь заалт: үйлдвэрлэл, аж ахуйн үйл ажиллагааны явцад амьтан хөнөөгдөхөөс сэргийлэх

		тэжээл, хужир мараа, мөс тавьж өгөх.							
18		Хулгайн антай тэмцэх буюу төслийн талбайн ойр орчимд хууль бус ан хийхтэй холбоотой хуулийн заалт бүхий сурталчилгааны самбар байршуулах	Төслийн талбай орчим	1 удаа	50,000₮	1	50,000₮	2022-2026 он	
Нийт					50,000₮				

2. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

БОННҮ-д нөхөн сэргээлт, хаалтын нийт зардлыг 429.07 сая₮ (техникийн 308.76, биологийн 48.75, хаалт 71.55 сая₮) гэж тооцсон. 2022–2025 онд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийж нийт 338 сая₮ зарцуулсан. 2026 онд техникийн 2.4 га, биологийн 0.5 га нөхөн сэргээнэ. Сэлэнгэ аймгийн БОГ-ын 2025.05.07-ны №295 албан бичгийн дагуу ашиглалт явагдахгүй бусад эвдэрсэн талбайн нөхөн сэргээлтийг эрчимжүүлнэ.

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН ЕРӨӨ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТОЛГОЙТ-1- ОРДЫН 2026 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Техникийн нөхөн сэргээлт	Тухайн онд ашиглалт олборлолтонд өртөх карьер болон өмнөх онд ашиглалт явуулсан ухашанд дотоод овоолгоор нөхөн дүүргэлт хийх үед стандарт арга аргчлалыг мөрдүүлэх	мян.м.куб	**230.5**	-	65,000,000₮	2026 оны Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан	БОАЖСайдын 2015 оны А-138 тушаал “Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх аргачлал”
2		Овоолгын хажууг хэвгийжүүлэн налуулах	мян.м.куб	**25.5**	-	5,000,000₮		

								MNS 5916: 2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт , хадгалалт MNS 5918: 2008 Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 5915: 2008 Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллгаагаар эвдэрсэн газрын ангилал MNS 5917: 2008 Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. MNS 5914 : 2008 Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Нэр томьёо, тодорхойлолт
3		Хэвгийжүүлсэн, нөхөн дүүргэсэн гадаргууг хэлбэржүүлэх, тэгшлэх , тэгшилсэн талбайг дэвсгэржүүлэх	мян.м.куб	**10.1**	-	6,500,000₮		

4		Шимт хөрсний овоолгоос шимт хөрс ухаж ачих, тээвэрлэн буулгаж, хучих ажил	мян.м.куб	0.5	-	-		
5	Биологийн нөхөн сэргээлт	Ургамалжуулах ажлын зардал	га	0.5	-	10,000,000₮	2026 он	УУХҮСайд, БОАЖСайдын хамтарсан 2019 оны А/181, А/458 тушаал “Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийн нөхөн сэргээлт, хаалтын журам
		Цаашдын мониторинг хийх, орон нутагт үлдээх хөрөнгө	Сая.төг	1	-	1,000,000₮		
Нийт					87,500,000₮			

Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Хүснэгт 16 . Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Уул уурхайн олборлолтын улмаас нөхөн сэргээгдээгүй орхигдсон газарт нөхөн сэргээлт хийх	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг боловсруулах, ажиллах хүн, техникийн хүчин чадлыг тодорхойлж нийт зардлын хэмжээг тооцох	Сумын заасан талбайд	5 га	-9,735,600	-48,678,000-ыг	2023-2024 онд нийт 10 га талбай нөхөн сэргээсэн. 2026 онд төлөвлөсөн хэсэгт гүйцтгэнэ.	БОНБҮ - ний тухай хууль, ЗГ 2013 оны 374 -

		Нөхөн сэргээсний дараа хяналт мониторинг хийж, нөхөн сэргээсэн талбайг орон нутагт хүлээлгэн өгөх						р тогтоол Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний журам
Нийт					48,678,000₮			

3. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө

Төсөл хэрэгжих орчны оршин суугчдын газар эзэмших, ашиглах эрх хөндөгдөхгүй, одоогийн байгаа ахуй амьжиргаанд эдийн засгийн сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй тул нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох зайлшгүй зардал тооцох шаардлагагүй болно.

4. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Төслийн үйл ажиллагааны явцад түүх соёлын өвийг хамгаалах зорилгоор дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

- Соёлын өвийг хамгаалах, хадгалах Монгол улсын хууль эрхзүйн орчныг дагаж мөрдөх
- Лицензтэй талбайгаас түүх соёлын дурсгалт олдворуудыг археологийн судалгаагаар илрүүлсэн боловч олборлолтын үед газар дээр ямар нэг таних тэмдэггүй дурсгал илэрч болзошгүй тул төсөл хэрэгжүүлэх явцад түүх, соёлын дурсгалт зүйл илэрвэл төсөл хэрэгжүүлэгч ажлаа зогсоож энэ тухай сум, дүүргийн Засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэнэ.

Хүснэгт 17. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Нөлөөлөлд өртөх түүх, соёлын өв	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Уурхайн хөрс хуулалт болон олборлолтын үед Археологийн болон палеонтологийн ховор түүхийн дурсгалт олдворууд гарч ирж болзошгүй.	Хэрэв уурхайн үйл ажиллагааны үед Археологийн болон палеонтологийн ховор түүхийн дурсгалт олдворууд гарч ирэхэд төрийн холбогдох байгууллагуудад заавал мэдэгдэх ёстой.	Уурхайн ашиглах нийт газрын хэмжээнд	Тухайн нөхцөлд нь шийдвэрлэх			2026 он	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль /2014 оны 05 сарын 15 -ны өдрийн шинэчилсэн найруулга /

5. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 18. Осол, эрсдэлийн менежементийн төлөвлөгөө

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Байгалийн аюул гамшиг								
1	Байгалийн давтагдашгүй хүчин зүйл болох	Байгалийн аюул гамшгийн үед авах арга хэмжээний талаар мэдээлэл ажилчдад өгөх, урьдчилан сэргийлэх зөвлөмж гаргах	Төслийн талбайн ойр орчимд	1	-	100,000₮	2022-2026 он	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 2003(сүүлийн нэмэлт өөрчлөлт 2012.05. 17)
Галын аюул								

2	Төслийн үйл ажиллагаанд техникийн зориулалттай шатах, тослох материалын аюулгүй ажиллагааг хангаагүйгээс галын аюул гарах	Гал түймэр гарахаас урьдчилан сэргийлэх, гал түймэр гарсан тохиолдолд түүнийг шуурхай унтраах багаж хэрэгслийн иж бүрдлийг бэлэн байлгах;	Галын аюул эрсдэл	2	500,000	1 000,000	2022-2026 он	MNS 5390:2004, ХААЭА. Цахилгааны галын аюулгүй байдал. Ерөнхий шаардлага Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, /шинэчилсэн найруулга/ Хөдөлмөр аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль MNS 5566:2005 Гал түймрээс хамгаалах, аж ахуйн нэгж байгууллага, б арилга байгууламжид гал унтраах анхан шатны багаж хэрэгслийн зайлшгүй байх шаардлага, норм MNS4244 - 94 Галын аюулгүй байдлын ерөнхий шаардлага
		Уурхайн болзошгүй үерээс хамгаалах байгууламж (суваг, шуудуу, далан хаалт) барих (www.achhold⁻ing.mn)	Галын аюул эрсдэл	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан.				
		Галын зоонуудад үзлэг хийж шаардлагатай бол сайжруулах арга хэмжээ авах	Галын аюул эрсдэл	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан.				
Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны талаар								
3	Төслийн үе	Уурхайн ажилчдад	Төслийн				2022-2026 он	MNS

	шатанд хүний эрүүл мэнд, амь насанд сөргөөр нөлөөлөх	хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалт семинарыг тогтмол зохион байгуулах, хамруулах	талбайд	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан				4968:200“ХААЭА. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага” MNS 4995:2000, “ХААЭА. Доргио хэмжихэд тавигдах ерөнхий шаардлага” MNS 5002:2000, “ХААЭА. Шуугианы норм, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага” MNS ISO 13688:2000, “ХААЭА. Хамгаала лтын хувцас. Ерөнхий шаардлага” MNS 5010:2001, “ХААЭА. Ажлын байран дахь тоосны агуулгыг хэмжихэд тавигдах ерөнхий шаардлага” MNS 5105:2001, “ХАБ. Үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй. Эрүүл
		Ослын үед ажиллах ИТА, ажилчдын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө гаргаж, сургалт явуулах	Төслийн талбайд	2	200.0	400.0		
		Болзошгүй осол, хүний амь насанд аюул учруулж болох нөхцөлүүдээс урьдчилан сэргийлэх	Төслийн талбайд	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан				
		Болзошгүй аваар ослын үед яаралтай хэрэглэх анхны тусламжийн багаж хэрэгсэл, эм тариаг бэлэн байлгах	Төслийн талбайд	1	35.0	35.0		
		Ажилтан бүрийг хөдөлмөр хамгаалах хэрэгслээр хангах	Төслийн талбайд	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан				
		Болзошгүй осол аюулын үед орон нутгийн эмнэлэг болон бусад холбогдох байгууллагуудтай хамтран ажиллах талаар тохиролцож гэрээ байгуулж ажиллах	Төслийн талбайд	Гэрээний үнийн дүнгээр				

						ахуйн хамгаалалтын бүсийн хэмжээ, ерөнхий шаардлага” MNS ILO OSH 1:2003, “ХААЭА -н удирдлагын тогтолцооны талаарх удирдамж” Хөдөлмөр аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
Нийт дүн				**1,535,000₮**		

6. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 19. Хог хаягдлын менежементийн төлөвлөгөө

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1.	**Ахуйн** хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан,	Хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгаж байх	Энгийн хог хаягдлаас үүсэх	Удаа	1,000,000₮	1	1,000,000 ₮	2022-2026 он	Хог хаягдлын тухай хууль; БОАЖ -

	ялгах,	Орон нутагтай хогны гэрээ байгуулах	нөлөөллийн бүс		Уурхайн дотоод төлөвлөлтөөр, Хогны гэрээ байгуулсан			ын сайдын А/433 тушаал “Ариун цэврийн тухай” хууль; БОАЖ - ын сайдын 2017 оны А/349 тушаал Эх үүсвэрээс гарах хог хаягдлын кодчилсон жагсаалт, тэдгээрийн зэрэглэл; БОАЖ - ын сайдын 2017 оны А/368 тушаал Энгийн хог хаягдлын норматив хэмжээг тогтоох аргачлал; БОАЖ - ын сайдын 2018 оны А/18 тушаал Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, д ахин боловсруулах; БОАЖ -
2.	Хог хаягдлаас ялгарах үнэр,амархан муудаж ялзрах бусад хүнсний хаягдал зэргээс алдварт өвчин тархах	Хуванцар сав, шил, лааз, дугуй, модны хаягдал, автомашины сэлбэг, төмрийн хаягдал, цаасны хаягдал гэх мэт дахин ашиглах, дахин боловсруулах боломжтой хаягдлуудыг нэг дор цуглуулж хуримтлуулах, боломжтой бол хоёрдогч түүхий эд авах цэгт тушаах	Энгийн хог хаягдал	Удаа				
3		Хөрс шатах тослох материалаар бохирдсон тохиолдолд бохирдсон хэсгийг ялган авч саармагжуулах	Төслийн талбай	Иж бүрэн	Үйл ажиллагааны зардал			
4		Хаягдал бохир усыг “Ирвэс	Ариун цэврийн	Удаа	500.0	1	500.0	

		Интертрейд” ХХК -ийн худалдаалж буй “Тамир -Эм” био бэлдмэлээр сар тутам ариутгаж бие засах газар луу зайлуулах	байгуулмж				ын сайдын 2018 оны А/443 тушаал Энгийн хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах,тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах үйл ажиллагаанд тавигдах ерөнхий шаардлага; БОАЖ - ын сайдын 2018 оны А/445 тушаал Энгийн хог хаягдлын төвлөрсөн цэг байгуулах, үйл ажиллагаа явуулах, хаах аргачилсан заавар; БОАЖ - ын сайдын 2018 оны А/21 тушаал; MNS 5344:2011. Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих
5	**Аюултай** хог хаягдал болон шатах тослох материалаар хөрс, газрын доорх ус бохирдож болзошгүй	Хэрэглэсэн батарей, принтерийн хор гэх мэт ахуйн аюултай хог хаягдлыг уурхайн талбайд битүүмжлэл сайтай хадгалах	Аюултай хог хаягдал	Удаа	Уурхайн дотоод төлөвлөлтөөр	2022-2026 он	
6		Үйл ажиллагаанаас гарсан ажилласан тос тосолгоо, шатах тослох материалыг тусгайлан битүүмжлэл сайтай саванд хуримтлуулан хаягдал тос	Аюултай хог хаягдал	Удаа			

		боловсруулах үйлдвэртэй гэрээ байгуулан зайлуулах					ерөнхий шаардлага;
Нийт зардал мян.төг				1,500,000₮			

7. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Хүснэгт 20. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
Агаарын чанар								
1	CO2, NO2, SO2 Тоос нийт (PM108 PM2.5)	Төслийн талбайн орчим-1 цэг	2 удаа	1 цэгт 2 удаа	50 000	100.0	Сэлэнгэ аймгийн ус цаг уур орчны шинжилгээний төв-д шинжилгээг хийлгэнэ	MNS 4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн шаардлага MNS 6768 : 2019 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй. Ажлын байран дахь шуугианы өртөлтийн хэмжилт, зөвшөөрөх дээд хэмжээ, ажилтны сонсгол хамгаалахад тавих ерөнхий шаардлага
2	Дуу шуугианы хэмжилт	Төслийн талбайн орчим-1 цэг	2 удаа	1 цэгт 2 удаа	25 000	50.0		
Хөрс								
3	Хөрсний агрохимийн үзүүлэлт	Төслийн талбайн эрүүл газрын хөрснөөс-1 цэг	1 удаа	1 цэгт 1 удаа	25 000	25.0	Сэлэнгэ аймгийн ус цаг уур орчны шинжилгээний төв-д шинжилгээг хийлгэнэ	MNS 5850:2019 Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 3297:2019 Байгаль хамгаалал. Хөрс. Хот, суурин газрын хөрсний эрүүл ахуйн аюулгүйн үзүүлэлт, бохирдлыг үнэлэх
4	Орчны хөрсөн дэх эмгэг төрүүлэгч бактерийн тоо	Хог хаягдлын цэг-1	1 удаа	1 цэгт 1 удаа	25 000	25.0		

5	Хөрсний хүнд металлууд (Ni, Cd, Pb, Cu, Zn, Cr гэх мэт)	Төслийн талбайн ил гарсан хөрснөөс	2 удаа	1 цэгт 2 удаа	25 000	50.0		
6	Физик шинж чанар химийн найрлага	Унд ахуйн ус-1 цэг Хаягдал ус-1 цэг / Эргэлтийн усан сангаас	2 удаа	2 цэгт 2 удаа	86 000	86.0		MNS 0900:2018 Хүрээлэн буй орчин. Эрүүл мэндийг хамгаалах. Аюулгүй байдал. Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй б айдлын үнэлгээ MNS 4943:2015 Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус.
	Нийт					**336.0**		

8. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Хүснэгт 21. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хугацаа			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2026 он				
			Сар	*Сар*	*Сар*		
1	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10 болон БО -ны ерөнхий үнэлгээний шаардлагын дагуу 2 жил тутамд Байгаль орчны аудит хийлгэх	Гэрээний үнийн дүнгээр				БО-ны мэргэжилтэн	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль
2	Орон нутгаас тавьсан санал хүсэлтийг харилцан тохиролцож шийдвэрлэж байх	Тохиролцох	10			Үйл ажиллагааны менежер	Нийгмийн хариуцлагын гэрээ Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 14.1.3
3	Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын арга хэлбэрийг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр үүрэг хариуцлагын дотоод журам тогтоож мөрдөх	500.0	10			Үйл ажиллагааны менежер	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль
4	Байгаль хамгаалах талаар хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг жил бүр БОАЖЯ –нд хүргэж баталгаажуулах. /Тухайн жилийн БОМТ/	300.0	10			Үйл ажиллагааны менежер	
5	Байгаль хамгаалах талаар хийсэн ажлын жил бүрийн тайланг БОАЖЯ – нд хүргэж өгөх. /БОМТ - ний биелэлтийн тайлан/	300.0			11	БО-ны мэргэжилтэн	

6	Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль, Байгаль хамгаалахад орон нутгийн иргэдийн оролцоог идэвхжүүлэх, уулзалт зөвлөгөөг зохион байгуулах, тэдний санал зөвлөмжийг БОХТ - г хэрэгжүүлэх ажилд тусгах	500.0		9		БО-ны мэргэжилтэн	
Нийт зардал мян.төг: 1 700 000₮							

9. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

Хүснэгт 22. Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

№	БОХТ-ний биелэлтий г тайлагнах ад оролцогч талууд	Тайлагна х хэлбэр	Мэдээлли йн агуулга	Зохион байгуула х хугацаан ы тов	Тайлагна х зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилт ан	Зохион байгуула х газар
1	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Тайлан хүргүүлж тайлагнах	БОМТ -ний хэрэгжилтий н талаар	Жил бүрийн 11 сард	200,0	БО- ны мэргэжилтэн	БОАЖЯ
2	Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, орон нутгийн байцаагч, Бүх шатны засаг дарга, байгаль орчны	Танилцуул ж, тайлагнах	Тухайн жилийн БОМТ-ний хэрэгжилтий н талаар	Хагас жил тутам буюу 6, 11 сард	200,0	БО-ны мэргэжилтэн, үйл ажиллагааны менежер	Засаг даргын тамгын газар

	төрийн бус байгууллага						
3	Төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрийн сум , багийн иргэдийн хуралд	Хэлэлцүүлэх	БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар - Төслийн гүйцэтгэлийг хянаж, шалгах болон бусад мэдээллийг	Хагас жил тутам буюу 6, 11 сард	500,0	Үйл ажиллагааны менежер	Дүүрэг, хорооны иргэдийн хуралд
4	Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, орон нутгийн байцаагч, Бүх шатны засаг дарга, байгаль орчны төрийн бус байгууллага	Тайлагнах	Үйл ажиллагааны явцад түүхт дурсгалт зүйлс болон соёлын олдвор олдсон тохиолдолд ямар арга хэмжээ авсан талаар	Тухай бүрд		БО-ны мэргэжилтэн, үйл ажиллагааны менежер	Засаг даргын тамгын газарт
5	Төслийн ажилчид ба орон нутгийн иргэдэд	Тайлагнах	Төслийн ажилчид ба орон нутгийн иргэдээс гомдол, санал гарсан тохиолдолд цаг алдалгүй санал гомдлыг нь барагдуулах зорилгоор гомдол барагдуулах менежментийн төлөвлөгөөг тогтвортой хэрэгжүүлэх;	Тухай бүрд	300,0		Иргэдэд
Нийт зардал мян. төг					1 200 000₮		

Төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хяналтын хуудас

Хянасан огноо	Шинжээч бөглөнө
Хянасан мэргэжилтний хувийн дугаар	Шинжээч бөглөнө
Дүгнэлт	
Шийдвэрийн төсөл	Шинжээч бөглөнө
Ололт, амжилттай тал	Шинжээч бөглөнө
Дутагдалтай сул тал	Шинжээч бөглөнө
Шаардлага	Шинжээч бөглөнө

Нэг. Төсөл хэрэгжүүлэгч хуулийн этгээд, төслийн тухай товч мэдээлэл

№		Мэдээллийн төрөл		Мэдээлэл оруулах багана
1.1	1	Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгжийн нэр		“ЧАМИН АЛТ” ХХК
	2	Аж ахуйн нэгжийн улсын бүртгэлийн дугаар		9019043029
	3	Аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааны чиглэл		- Гадаад худалдаа - Ашигт малтмал олборлох
	4	Аж ахуйн нэгжийн харъяаллын хаяг		Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 11-р хороо, 7-р хороолол, Ногоон нуур, Шинэ Улаанбаатар хотхон 1004-37 тоот
	5	Захирлын нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг		Захирал. Hu Yongjun, 99111477
	6	Холбогдох мэргэжилтний нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг		98885188
1.2	1	Төслийн нэр		“Толгойт-1” алтны шороон ордыг ил уурхайн аргаар ашиглах төсөл
	2	Төслийн харъяаллын байршил		Сэлэнгэ аймаг, Ерөө сум
	3	.Төслийн ангилал		
		а	нүүрс, алт, жонш, төмрийн хүдэр гэх мэт	Алтны шороон орд
		б	ил уурхай, далд уурхай, шороон орд	Ил уурхай
		в	баяжуулах үйлдвэр	
	4	Төсөл эхэлсэн огноо		2022 он
	5	Төсөл хэрэгжих хугацаа		3 жил
	6	Уурхайн хаалт эхлэх огноо		2027
	7	Хаалтын дараах зориулалт		Бэлчээр
	8	ТЭЗҮ баталсан огноо		2022 он
	9	Урьд оны бүтээгдэхүүний нийт хэмжээ /дундаж/		28,52 кг
	10	Ажилчдын тоо		60
	11	Тухайн жилийн ажлын ерөнхий төлөвлөгөө		4,06кг
	12	Тухайн төсөлд хамаарах дэд бүтэц		
	□		замын урт, эхлэл, төгсгөлийн цэг, чиглэл	800м
	□		шатахуун түгээгүүрийн тоо	1
	□		шатахууны агуулахын агууламжийн хэмжээ	1
	□		тэслэх, дэлбэлэх бодисын үйлдвэрийн хүчин чадал гэх мэт	шаардлагүй

Хоёр. Төсөл хэрэгжүүлэх чиглэлээр олгогддог тусгай зөвшөөрөл, дүгнэлт, лавлагаа

<table>
<tr><td colspan="2">№</td><td colspan="3">Мэдээллийн төрөл</td><td>Мэдээлэл оруулах багана</td></tr>
<tr><td rowspan="14">2.1</td><td rowspan="3">1</td><td colspan="3">Тусгай зөвшөөрлийн төрөл /ашигт малтмал/</td><td>Алтны шороон орд</td></tr>
<tr><td colspan="3">Дугаар</td><td>12469</td></tr>
<tr><td colspan="3">Хүчинтэй хугацаа Талбай</td><td>30жил</td></tr>
<tr><td>2</td><td colspan="3">Тусгай зөвшөөрлийн төрөл /химийн бодис ашиглах/</td><td>Төслийн үйл ажиллагаанд химийн бодис ашиглахгүй</td></tr>
<tr><td>3</td><td colspan="3">Химийн бодисын агуулахад хийсэн мэргэжлийн хяналтын газрын тодорхойлолт</td><td>Төслийн үйл ажиллагаанд химийн бодис ашиглахгүй</td></tr>
<tr><td>4</td><td colspan="3">Галын дүгнэлтийн огноо, дугаар</td><td>Химийн бодисын агуулахгүй тул галын дүгнэлт гаргуулаагүй</td></tr>
<tr><td>5</td><td colspan="3">Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын ерөнхий үнэлгээний огноо, баталсан хуулийн этгээд</td><td>2022 он
БОАЖЯ-ХБОБНУГ</td></tr>
<tr><td>6</td><td colspan="3">Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний огноо, баталсан хуулийн этгээд</td><td>2022 он
БОАЖЯ-ХБОБНУГ</td></tr>
<tr><td>7</td><td colspan="3">Ус ашиглалтын дүгнэлтийн огноо</td><td></td></tr>
<tr><td>8</td><td colspan="3">Тухайн жилийн уулын ажлын батлагдсан төлөвлөгөөний огноо</td><td>2026</td></tr>
<tr><td>9</td><td colspan="3">Батлагдсан уулын ажлын төлөвлөгөөний 1.1, 1.5, 1.7, 1.9, 1.10, 1.11 дэх маягтыг хавсаргах</td><td>Хавсаргав</td></tr>
<tr><td rowspan="4">10</td><td rowspan="4">Нөхөн сэргээлт</td><td rowspan="2">Техникийн нөхөн сэргээлтийн талбай /га-аар/</td><td>тайлант онд гүйцэтгэсэн</td><td>Дүйцүүлэхээр 10 га талбайд нөхөн сэргээлт хийсэн</td></tr>
<tr><td>төлөвлөгөөт онд гүйцэтгэх</td><td>2.4 га</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Биологийн нөхөн сэргээлтийн талбай /га-аар/</td><td>тайлант онд гүйцэтгэсэн</td><td></td></tr>
<tr><td>төлөвлөгөөт онд гүйцэтгэх</td><td></td></tr>
<tr><td>11</td><td colspan="3">ТХГН-ын тухай хууль, гол, мөрний урсац бүрэлдэх эх, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ойн сан бүхий газарт ашигт малтмал хайх, ашиглахыг хориглох тухай хуулиар тогтоосон хамгаалалтын бүсийн хилийн заагтай давахцсан эсэхийг тодорхойлсон лавлагааг хавсаргах</td><td>Хавсаргасан</td></tr>
</table>

Гурав. Химийн бодисын эрсдэл, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

№	Мэдээллийн төрөл		Мэдээлэл оруулах багана
3.1	1	Тухайн жилд ашиглах химийн бодисын нэр, хэмжээ /хэмжих нэгж/	Төслийн үйл ажиллагаанд химийн бодис ашиглахгүй
	2	Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	-
	-	урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	-
	-	эрсдлийн үед авах арга хэмжээ	-
	-	учруулсан хор уршгийг зайлуулах, бууруулах арга хэмжээ - хохирлын нөхөн төлбөрийг тооцох арга хэмжээ	-
3.2	1	Шатах тослох материалын нэр төрөл, хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх	Шатах тослох материалын агуулахгүй
	2	Тэслэх, дэлбэлэх бодисын нэр төрөл, хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх	Төслийн үйл ажиллагаанд тэсрэх бодис ашиглахгүй
3.3	1	Тухайн жилийн хог хаягдлын жилийн дундаж хэмжээ /хэмжих нэгж/	Дотоод зардлаар
	□	Ахуйн хог хаягдал /хатуу, шингэн/	Ахуйн хог хаягдал (хатуу, шингэн) Нийт 60 ажилтан жилд 150хоног ажиллах ба 1 хүнээс хоногт 0.5 кг хатуу хог хаягдал гарна гэж үзвэл эхний жилд 2325 кг хатуу хог хаягдал цугларна гэж тооцсон. Унд, ахуйд хэрэглэсэн усны 70% нь шингэн хаягдал болно гэж үзвэл 2352 $м^3$/жил шингэн хаягдал гарна
	□	Үйлдвэрийн хог хаягдал /хатуу, шингэн/	
	□	Аюултай хог хаягдал	
	2	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх тухайн жилийн арга хэмжээний төсөв	100

Дөрөв. байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний тухайн жилийн төсөв

 Доорх хүснэгтийн 4.1.2 - 4.1.7 –д тусгагдсан тухайн жилийн арга хэмжээний төсвийн нийлбэр нь 4.1.1 –д тусгагдана.

№	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах хэсэг
4.1	1. Тухайн жилийн байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний нийт төсөв	11,869,000₮
	2. Нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний төсөв /технологийн зөв шийдэл/	1,285,000₮
	3. Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төсөв	2,420,000₮
	4. Нөхөн сэргээх арга хэмжээний төсөв /техникийн, биологийн/	5,528,000₮
	5. Дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээний төсөв	1,000,000₮
	6. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах төсөв	1,200,000₮
	7. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний төсөв	Уурхайн үйл ажиллагааны зардалд багтсан
	8. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлийг нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээний төсөв	0
	9. Тухайн жилийн орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөрийн нийт төсөв	336,000₮
	10. Хог хаягдал менежмент	100,000₮

Тав. Мета мэдээлэл

 Доорх хүснэгтийн мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах баганыг шинжээч бөглөнө.

№	Мэдээллийн төрөл	Мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах хэсэг
5.1	Зурган мэдээлэлд тусгах мэдээлэл	
	Тосгон	
	Хог хаягдлын цэгийн байршил	
	Аюултай хог хаягдлын агуулахын байршил	
	Хаягдлын далан	
	Химийн бодисын агуулахын байршил	
	Орчны хяналт шинжилгээний дээж авах	
	Хяналтын цэгийн байршил	
	Тухайн жилд хуулах хөрс	
	Гадаад, дотоод овоолго	
	Техникийн нөхөн сэргээлтийн талбай	
	Биологийн нөхөн сэргээлтийн талбай	
	Гүний худгийн байршил	
	Дүйцүүлэн хамгаалал хийх газрын байршил	

Зургаа. Тухайн жилийн арга хэмжээнээс байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийн дүн шинжилгээний хяналтын хуудас

Нөлөөллийн ангилал	А. Тооцсон эсэх	Б. Нөлөөллийн цар хүрээг тодорхойлсон эсэх	В. Нөлөөл-лийн эрчмийг тодорхойлсон эсэх	Г. Нөлөөллийн үргэлжлэх хугацааг тодорхойлсон эсэх	Дүгнэлт
6. Хөрсөнд үзүүлэх нөлөөлөл □ Бохирдуулах □ Эвдэх □ Доройтуулах	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	
6. Гадаргын болон гүний усанд үзүүлэх нөлөөлөл □ Бохирдуулах □ Нөөцийг бууруулах		Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	
6. Амьтан, ургамалд үзүүлэх нөлөөлөл □ амьдрах орчинг хуваах □ амьдрах орчинг доройтуулах □ амьдрах орчинг хомсдуулах □ нөөцийг бууруулах	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	

6. Агаарт үзүүлэх нөлөөлөл □ Бохирдуулах □ тоос	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	
6. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлс □ Хамгаалах □ Нүүлгэн шилжүүлэх	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	

Долоо. Байгаль хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний дүн шинжилгээний хяналт

Тухайн жилийн байгаль хамгаалах арга хэмжээний чиглэл	А. Тоо	Б. Шалгуур үзүүлэлтийг тогтоосон эсэх	В. Шалгуур үзүүлэлтийн хэмжих нэгжийг тогтоосон эсэх	Г. Дүгнэлт
7. Нөлөөллөөс урьдчлан сэргийлэх зайлуулах арга хэмжээ		Тийм	Тийм	
7. Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ		Тийм	Тийм	
7. Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ □ техникийн/ га эзэлхүүн □ биологийн /га		Тийм	Тийм	
7. Дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээ		Тийм	Тийм	

7. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах арга хэмжээ		Тийм	Тийм	
7. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлийг нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ		Тийм	Тийм	
7. Байгаль орчны менежментинй удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ		Тийм	Тийм	

Найм. Орчны хяналт шинжилгээний төлөвлөгөөний хяналтын хуудас

Хяналт шинжилгээний дээж	А. Дээж авах цэгийн тоо	Б. Дээж авах цэгийн байршил	В.Давтамж (удаа)	Г.Төсөв (төг)
1. Хөрс	5	Төслийн талбайн ойролцоо	4	100 000
2. Ус	2	Төслийн талбайн ойролцоо	2	86 000
3. Амьтан				
4. Ургамал				
5. Агаар	2	Төслийн талбайн ойролцоо	2	100 000

Нөхөн сэргээлт

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗАР

Г.Төмөрбаатарын 2 дугаар гудамж 208 тоот,
Сүхбаатар сум, Сэлэнгэ аймаг 43080
Утас: (976) 7036-3653
Цахим шуудан: se.mne.gov.mn
Цахим хуудас: boajg@selenge.gov.mn

2025.05.07 № 295
танай _____-ны № _____-т

УУЛ УУРХАЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА
ЭРХЛЭГЧ АЖ АХУЙН НЭГЖҮҮД-д

Мэдэгдэл хүргүүлэх тухай

Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн чиглэлээр Сэлэнгэ аймгийн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулагч аж ахуйн нэгж, хуулийн этгээдийн байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль тогтоомжоор болон нийгмийн өмнө хүлээсэн хариуцлагыг дээшлүүлэх, Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Ашигт малтмалын тухай хууль, холбогдох бусад хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангуулах, болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор мэдэгдэл хүргүүлэх нь:

1. Тухайн жилийн уулын ажлын төлөвлөгөө, төлөвлөлтийн дагуу нөхөн сэргээлтийг гүйцэтгэх нь зүй ёсны хэдий ч энэ нь ашиглалт олборлолтын явцад эвдрэлд өртсөн талбайтай харьцуулахад бага, нөхөн сэргээлт нь ашиглалтаа гүйцэхгүй, уялдахгүй, улмаар тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч ямар нэг шалтгаанаар үйл ажиллагаа зогсох, тасалдахад нөхөн сэргээлт хийгдэхгүй удаан хугацаагаар хаягдаж орхигдсоноос тухайн газар, орчны байгаль экологид муугаар нөлөөлж, хүн, мал, амьтан эндэж осолдох аюултай нөхцөл байдал үүсгэх зэрэг олон сөрөг нөлөөтэй, мөн Ашигт малтмалын тухай хуулийн 53 дугаар зүйлийн 53.3-т "Тусгай зөвшөөрөл дуусгавар болсноор тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх, уурхайг хаах талаар энэ хуулийн 38, 39, 45 дугаар зүйл болон байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль тогтоомжийн дагуу хүлээх үүргээс чөлөөлөгдөхгүй" гэж, мөн хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.7-д "Тухайн жилийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг бүрэн хийгээгүй тохиолдолд сум, дүүргийн Засаг дарга болон ... хяналтын алба хамтран дараагийн жилийн олборлолтын ажлыг эхлүүлэхгүй байх эрхтэй" гэж заасан тул "Алсын хараа 2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын 2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны 6 дугаар хэсэгт тусгагдсаны дагуу техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийн чанарыг сайжруулж хэмжээг нэмэгдүүлэн уулын ашиглалтаа зөв тооцоолон дээр учир, шалтгааныг дурдсан тул зөвхөн тухайн жилийн төлөвлөгөө, төлөвлөлтөд баригдалгүй цаашид ашиглалт явагдахгүй нөхөн сэргээлт хийх бололцоотой бусад бүх талбайд нөхөн сэргээлтийн ажлыг эрчимжүүлэх, дүйцүүлэх нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлэх,

2. Гүйцэтгэсэн техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийг тухайн асуудлыг шалгаж хүлээн авах комисс, ажлын хэсэгт боломжит хугацаанд багтаан хүлээлгэж өгч хэвших.

ДАРГА З.ТҮВШИНТӨГС

4408040011